

POSTANOWIENIE

Dnia 8 września 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mariusz Łodko (przewodniczący)

SSN Beata Janiszewska (sprawozdawca)

SSN Marcin Łochowski

w sprawie ze skargi E. M.
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku
Sądu Okręgowego w Kaliszu z dnia 25 czerwca 2020 r. sygn. akt II Ca 93/16,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 8 września 2022 r.,
zażalenia pozwanej E. M.
na postanowienie Sądu Okręgowego w Kaliszu
z dnia 10 września 2021 r., sygn. akt: WSC 4/21,

- 1. umarza postępowanie zażaleniowe,**
- 2. oddala wniosek adwokat G. M. o przyznanie kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

E. M. wniosła zażalenie na postanowienie Sądu Okręgowego w Kaliszu, odrzucające wniesioną przez nią osobiście skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia - wyroku Sądu Okręgowego w Kaliszu, wydanego w sprawie o wydanie, z powództwa U. G. i G. G. przeciwko E. M. i J. M..

Następnie, pismem datowanym na 21 czerwca 2022 r., skarżąca, działając samodzielnie, cofnęła zażalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 394¹ § 3 k.p.c. wynika, że w postępowaniu zażaleniowym prowadzonym przed Sądem Najwyższym zastosowanie znajduje art. 398²¹ k.p.c., stanowiący, że skargę kasacyjną cofnąć może również sama strona. To samo odnieść należy do zażalenia. Skoro zatem skarżąca cofnęła zażalenie na postanowienie o odrzuceniu skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, to postępowanie zażaleniowe podlegało umorzeniu (art. 391 § 2 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.).

Złożony przez adw. G. M. wniosek o przyznanie jej kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącej z urzędu podlegał oddaleniu. Pełnomocniczka wniosła bowiem zażalenie na postanowienie odrzucające skargę wniesioną z naruszeniem art. 87¹ § 1 k.p.c., prezentując przy tym tezę, że pismo to nie podlegało odrzuceniu, a niewniesienie go przez profesjonalnego pełnomocnika stanowiło usuwalny brak formalny. Tymczasem w orzecznictwie utrwalony jest pogląd, znajdujący poparcie w treści art. 130 § 5 k.p.c., zgodnie z którym środek zaskarżenia wniesiony z naruszeniem tzw. przymusu adwokacko-radcowskiego podlega odrzuceniu bez wzywania strony do uzupełnienia braków pisma (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 28 stycznia 2022 r. III CZ 44/22, oraz z 25 lutego 2022 r., III CZ 46/22). Naruszenie art. 87¹ § 1 k.p.c. nie powoduje bowiem wystąpienia braku formalnego, lecz stan, w którym środek zaskarżenia pochodzi w istocie od osoby nieuprawnionej do jego złożenia. Profesjonalny pełnomocnik nie ma przy tym możliwości „uzupełnienia” czy „poparcia” skargi wniesionej przez stronę osobiście (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 12 stycznia 2022 r., III CZ 45/22, i przywołane tam orzecznictwo).

Przyznanie pełnomocnikowi działającemu z urzędu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej nie jest uzależnione od procesowej skuteczności działań podjętych przez pełnomocnika; jakość pomocy prawnej świadczonej stronie reprezentowanej z urzędu zasadniczo nie podlega również ocenie Sądu i powinna być kontrolowana przez właściwe organy samorządu zawodowego. Wniesienie środka oczywiście niezasadnego w świetle utrwalonej praktyki stosowania prawa, zwłaszcza wobec braku jakiegokolwiek argumentacji mającej na celu zakwestionowanie

dotychczasowej praktyki, nie stanowi jednak rzeczywistego świadczenia pomocy prawnej stronie reprezentowanej z urzędu.

O tym, że działania wnioskującej nie były w istocie nakierowane na poprawę sytuacji prawnej strony, której interesy powinna była reprezentować wnioskująca, świadczy również to, że *in casu* skarżąca nadal mogła, zamiast zażalenia, złożyć skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem kwestionowanego przez nią wyroku (co, zgodnie z treścią pisma obejmującego cofnięcie zażalenia, ostatecznie uczyniła z pomocą innego pełnomocnika); wniesienie przedmiotowego zażalenia mogło zatem doprowadzić co najwyżej do bezskutecznego upływu terminu na wniesienie skargi przez osobę posiadającą zdolność postulacyjną przed Sądem Najwyższym, a nie do poprawy sytuacji prawnej E. M.. Tym samym należało przyjąć, że wniesienie zażalenia nie było rzeczywistą pomocą prawną, a w konsekwencji nie zachodziły podstawy do uwzględnienia wniosku adw. G. M. o koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej stronie postępowania z urzędu.

Z uwagi na powyższe orzeczono, jak w sentencji postanowienia.

[as]